

RS AU § 136

Regeringsbeslut - Uppdrag att föreslå åtgärder som kan ingå i Sveriges nationella och regionala partnerskapsplan för perioden 2028-2034

Ärendenummer: RS 2026/233

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Regionstyrelsen beslutar att inlämna upprättade underlag till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet.

Sammanfattning

Regeringen har gett regionerna och Gotlands kommun i uppdrag att ta fram underlag till Sveriges nationella och regionala partnerskapsplan för perioden 2028–2034. Uppdraget genomförs i samverkan inom NUTS 2-området Småland och Öarna, där Region Gotland samarbetar med Jönköpings län, Kalmar län och Kronoberg. Underlaget beskriver centrala ekonomiska, sociala, miljömässiga och territoriella utmaningar och bygger på regionala utvecklingsstrategier, kompletterade med nationell och europeisk statistik.

Analysen visar att Småland och Öarna står inför flera sammanlänkade strukturella utmaningar, bland annat kopplade till demografisk utveckling, kompetensförsörjning, tillgänglighet, näringslivets omställning samt klimat, energi och robusthet. Regionen präglas av stora landsbygder, ett exportberoende och transportintensivt näringsliv samt särskilda förutsättningar i Gotlands ö-läge. Samtidigt finns betydande styrkor i form av en stark industriell bas, många små och medelstora företag, god tillgång till naturresurser samt potential inom bioekonomi, livsmedel, besöksnäring och grön omställning.

Utmaningarna är ömsesidigt beroende och kräver ett samordnat, platsbaserat och systemorienterat arbetssätt. Det finns behov av riktade investeringar och insatser för att stärka kompetensförsörjning, inkludering, fysisk och digital tillgänglighet, innovation och kapitalförsörjning samt klimatomställning, energisystem och försörjningsberedskap. Arbetet har letts av Region Kronoberg i nära samverkan mellan regionerna och med löpande förankring i både tjänstemanna- och politiska strukturer.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att det framtagna underlaget ger en välgrundad och relevant bild av de strukturella utmaningar och utvecklingsförutsättningar som präglar Småland och Öarna. Analysen fångar centrala samband mellan demografi, kompetensförsörjning, näringsliv, tillgänglighet och klimat- och omställningsfrågor, och tydliggör behovet av ett sammanhållet och platsbaserat perspektiv i det regionala utvecklingsarbetet.

Vidare bedömer förvaltningen att underlaget utgör en ändamålsenlig grund för dialog med nationell nivå inför utformningen av den nationella och regionala partnerskapsplanen. Det är särskilt viktigt att de identifierade behoven av investeringar i kompetensförsörjning, innovation, infrastruktur, klimatomställning och beredskap får tillräckligt genomslag i kommande prioriteringar i EU:s sammanhållningspolitik. Detta gäller även Gotlands unika ö-läge och de särskilda utmaningar som detta medför.

Förvaltningen ser positivt på den samverkan som har skett mellan regionerna inom Småland och Öarna och bedömer att det gemensamma arbetssättet stärker möjligheterna att synliggöra såväl gemensamma utmaningar som regionala särdrag. Detta skapar bättre förutsättningar för träffsäkra och effektiva insatser på regional, nationell och europeisk nivå.

Förvaltningen rekommenderar dock att Region Gotland upprättar ett separat yttrande, som biläggs handlingarna, för att tydliggöra och särskilt lyfta de särskilda territoriella utmaningar som ö-läget medför och för att ta höjd för de regionala politiska prioriteringarna. Yttrandet stödjer till fullo det arbete som tagits fram i samverkan inom NUTS 2-området Småland och Öarna.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att ärendet ligger inom Region Gotlands regionala utvecklingsansvar att bidra med underlag till nationell planering, genomförande och uppföljning av EU:s sammanhållningspolitik. Förslaget bedöms inte medföra några rättsliga konsekvenser.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att ärendet i sig inte medför några direkta ekonomiska konsekvenser. På längre sikt kan dock de prioriteringar som lyfts i underlaget få betydelse för tillgången till EU-medel och andra investeringar i regionen.

3. Barnperspektiv

Bedömningen är att ärendet indirekt berör barn och unga, särskilt genom frågor kopplade till utbildning, kompetensförsörjning, jämlika livsvillkor och framtida etablering på arbetsmarknaden.

4. Jämställdhetsperspektiv

Bedömningen är att ärendet har relevans ur ett jämställdhetsperspektiv, då skillnader i arbetsmarknadsdeltagande, utbildning och livsvillkor mellan kvinnor och män lyfts som en del av de strukturella utmaningarna.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att ärendet i hög grad beaktar geografiska förutsättningar, där särskilt landsbygdernas villkor och Gotlands ö-läge lyfts som centrala faktorer för utveckling, tillgänglighet och robusthet.

6. Klimat och miljöperspektiv

Bedömningen är att ärendet har stor relevans ur ett klimat- och miljöperspektiv, då klimatomställning, energiförsörjning och hållbar resursanvändning utgör centrala delar av analysen och de framtida prioriteringarna.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av William Cöster, projektutvecklare, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Bilaga Utmaningar och strukturella förutsättningar i Småland och Öarna

Bilaga Åtgärder Småland och Öarna

Yttrande Region Gotland Sveriges nationella och regionala partnerskapsplan för perioden 2028–2034

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-05-13